

Digitální dům budoucnosti Pro práci i odpočinek

KAREL ČERVINKA

Pohodlně ležím na gigantickém sofa, a jsem připojen hadičkami a drátky k přístrojům a ke dvěma počítačům. Zatímco jeden z počítačů je nacený různými užitnými učebnicemi, slovníky a odbornými pracemi, druhý je připraven dekodovat moje myšlenky. Z jedné strany do mne tečou vědomosti, z druhé strany ze mne vycházejí vědecké zprávy. Aniž bych musel mluvit či psát, za několik okamžiků je napsána další z mých vědeckých knih. Počítač pečlivě zaznamenává každé sebemenší hnutí mé mysli, a kolikrát zapíše i to, co bych sám okamžitě zapomněl a přešel. Během několika minut jsem vyprodukoval v mé domácí pracovně stovky řádek odborného textu. Teď mohu vstát, protáhnout se a s čistou hlavou se pověnovat sportu, koníčkům, ženám, jídlu, alkoholu či jiným zálibám.

Co myslíte, je možné, že to jednou dojde až tak daleko? Nechme snění, vraťme se zpět na zem a fantazírujme na pevných základech. Náznaky toho, co nás v našich domácích pracovnách – studovnách – knihovnách čeká už za pár let, se dají nalézt už nyní. Možná se intuitivně rozhlížíte po svém psacím stole a neuspořádaných kupkách všelijakých kapesních přístrojů, papírů, novin, časopisů, tužek, cédéček, disket a kancelářských potřeb, zálibně se zaposloucháte do mručení větráku ve vašem počítači a pohlédnete na upatlaný monitor. Snažíte se přemluvit zvukovou kartu, reproduktory a program k přehrávání empéetrojek, aby vám pomohly vytvořit v tom chaosu trochu harmonie. Ano, z toho všeho lze vyvodit jednoduché závěry o tom, jak bude pracovní prostor vypadat za pár let.

Co se nám většinou vybaví pod pojmem pracovní? Pracovní prezidentská? Masarykova pracovní? Čapková pracovní? Především bytelný stůl, vlastně spíš starodávná učitelská katedra s pořádnými šuplíky a knihovna s množstvím knih. Takže obojí hned škrtneme. Ani stůl, ani knihovnu se starými knihami v budoucnu rozhodně k práci potřebovat nebudeme.

Místo stolu a židle budeme mít jakési pracovní hnízdo. Společnost PCE (Personal Computing Environments) již druhým rokem vyvíjí a prodává takzvaná pracovní prostředí pro práci s počítačem. Taková jednotka je vyrobena z matného hliníkového rámu, je v ní pohodlné křeslo a je do ní zabudován počítač, displej (případně několik displejů), klávesnice a další komponenty, které jsou ovšem postaveny podle zákazníkova udaných specifikací. Celé PC hnízdo je stavěno na modulárním základě, takže se dá kdykoliv změnit, přestavět, upgradovat. Jediné, co na tomto technologickém skvostu zatím stále ještě nedomysleli, je, že vypadá trochu jako zubařské křeslo. Ale kdoví, třeba budou v budoucnu zubařská křesla vypadat úplně jinak.

Co se knihovny týče, budeme mít místo ní velký archiv malých, skladných a nesmrtelných médií, zřejmě ne úplně nepodobných dnešním minidiskům. Na těchto médiích budeme uchovávat veškeré informace obrazové, zvukové i písemné a budou se dědit z pokolení na pokolení – tak jako v kůži vázaný Jirásek. Budeme-li mít potřebu prohlédnout si fotografii tetičky z otcovy strany naší tchyně, jednoduše sáhneme do archivu. Budeme-li chtít vidět poslední vysvědčení našeho prapraděda z vysoké školy pro generály, sáhneme do archivu. „Poslechla by sis, zlato, jak kdysi hrál Sting? A jak při tom vypadal? Sáhní do archivu v mé pracovně.“ A pochopitelně všechny slovníky, odborná literatura, beletrie, poezie, návody a manuály budou uloženy na těchto médiích.

Ale nemyslete si, že budete chodit od pracovního místa k archivu pěšky. Je jasné, že dříve nebo později bude muset někdo přijít na to, že to skvělé pracovní hnízdo musí být mobilní. Prostě bude mít kolečka a bude ho pohánět energie, které bude v teple produkovaném počítačem vždýcky dost.

O tužkách a papírech si samozřejmě také myslíme, že je za pár let budeme uchovávat jen v historických sbírkách technického muzea. A myslíme tím opravdu všechny psací potřeby a všechny papíry. Jediná tužka, která nám zůstane, bude stylus, jež budeme používat na různé dotykové displeje. Vždyť bude mít každý u sebe své pédeáčko a tam si bude moci poznamenat – nejlépe hlasem jako do diktafonu – vše, kvůli čemu by v naší době popsal tisíce žlutých lepicích papírků a zauzloval všechny své čisté i posmrkané kapesníky. Každé péde-

áčko bude vybaveno i minikamerou, fotoaparátem, funkcemi mobilního telefonu a samozřejmě se s ním dostanete i na internet, za pomoci pédeáčka si i odemknete dům, nastartujete vozidlo a tak dále a tak dále. No, a doma v pracovně ho jen napíchnete na domácí počítač a necháte informace synchronizovat a zpracovávat. A možná tím i předáte centrálnímu mozku lidstva mnoho užitečných dat, která se budou hodit nejen do statistik. Ale takový je prostě život, s únikem informací se počítat musí, i když se schováváte za různé firewally a snažíte se zabránit každému sebemenšímu ná-

znaku narušení vašeho soukromí. Všechno mluví pro to, že o soukromí v budoucnosti víceméně přijdeme.

Ale nehodláme vás strašit. Raději rozvíjme naše představy o budoucnosti domácí kanceláře. Říká se: nosí si práci domů. Tak v tom vás musíme uklidnit, tam se nic nezmění. Ti, co budou opravdu pracovat, budou pracovat bez ohledu na to, zda jim skončila pracovní doba. Rozhodně nebude platit ona naivní sci-fi představa z úvodu tohoto textu. Žádné hadičky ani drátky do nás žádné vědomosti nenalijí, dokonce ani nahrát to do nás nikdy nepůjde, i když ta matrixovská představa o výuce pilotování helikoptéry je velmi vřravá. Změní se však jedno. Nebudeme potřebovat žádné aktovky, složky na papíry ani nic podobného. Jednoduše proto, že nebudeme potřebovat přenášet žádné papíry. Všechnu naši práci si budeme moci ze své kanceláře přinést domů na miniaturních paměťových kartách, případně ji mít neustále na synchronizovaném pédeáčku. To se bude nosit nejspíše na krku, dokud nám ho nebudou chtít implantovat přímo do dlaně. (Mít pédeáčko implantované v obličejové části se autorovi toho-

to textu nezdá ani vkusné, ani vtipné. Otrásá se odporem nad takovými představami.)

Při práci je třeba komunikovat. Telefon bude nahrazen videofonem a konferenční hovory budou naprosto běžné – protože konferenčními hovory šetří čas a zmenšuje pravděpodobnost zkreslení informace, která se předává a dlouho putuje od odesílatele k příjemci. Každá pracovní bude vybavena webovou kamerou a velkou projekční zdi, gigantickým displejem či mnoha displeji, na kterých budou účastníci videokonferencí vidět velmi ostře, bez jakýchkoliv šumů. Později nahradí tyto poněkud „placaté“ obrazy 3D projekce, při kterých se budou účastníci komunikace skoro dotýkat, takže iluze fyzického kontaktu bude téměř dokonalá. Těžko pak budete drahé polovičky vysvětlovat, že jste tam přece nikoho neměli, ať už slyšela či dokonce viděla tu uhiňhanou sekretářku přímo u tvého stolu. Jak se dostala do našeho domu? bude asi slyšet ne jeden našťvaný žárlivý hlas. „Není uhiňhaná, je milá a umí se zasmát vtipům, které jí říkám,“ zapomenete na původní argument, že ve vašem domě vlastně žádná sekretářka fyzicky nikdy nebyla, a už se povežete.

Ale zpět k práci a k vážným věcem. Pracovní místo, archiv i komunikační záležitosti už jsme prošli. Teď už jsou na řadě jen malé doplňky, takové ty důležité drobnosti, bez kterých by svět nebyl dokonalý a naše práce také ne. Například osvětlení a klimatizace. Protože už je jasné, že všechny tyto obyčejné domácí funkce budou řízeny centrálně, nenajdeme nikde v pracovně vypínač ani kolečko na regulaci. To ne my, ale centrální počítač rozhodne o tom, kolik světla, tepla a vlhkosti v pracovně potřebujeme. Světla se budou rozsvěcet zřejmě na principu fotobuňky, zrovna tak se bude spouštět i klimatizace.

Do pracoven si nebudeme kupovat drahé originály ani reprodukce mistrů. Po vstupu se sepne nejen osvětlení, ale i projekce obrazů, a z reproduktorů se začne linout příjemná hudba a spolu s klimatizací se začne uvolňovat i vonná esence. Tak pro nás bude vstup do pracovní příjemný a povzbuzující. V takovém prostředí se nám bude pracovat, tvořit, vymýšlet a objevovat úplně samo. 3 0399/BAM □

